Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1860/24
16.10.2024. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, Александра Костића 10, против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, Тимочка 15, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 13109/22 од 30.01.2024. године, у седници већа одржаној дана 16.10.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 13109/22 од 30.01.2024. године у делу става другог изреке којим је **ОБАВЕЗАНА** тужена да тужиоцу исплати износ од 80.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности и износ од 70.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наруженості, са законском затезном каматом почев од 30.01.2024. године, до исплате и жалба туженог у овом делу **ОДБИЈА,** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 13109/22 од 30.01.2024. године у преосталом делу става другог изреке, тако што се **ОДБИЈА,** као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату износа од 150.000,00 динара, на име претрпљених физичких болова, износа од још 130.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наруженості и за износ од још 120.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, све са законском затезном каматом почев од 30.01.2024. године, до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 13109/22 од 30.01.2024. године, тако што се обавезује тужена Република Србија да тужиоцу АА плати износ од 223.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П.бр. 13109/22 од 30.01.2024. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе извршено на рочишту од 23.10.2019. године. Ставом другим изреке пресуде, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати износ од 150.000,00 динара, за умањење животне активности износ од 200.000,00 динара, за наруженост износ од 200.000,00 динара, укупно 550.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 30.01.2024. године као дана пресуђења па до коначне исплате. Ставом трећим изреке пресуде, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавеже да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати преко досуђеног износа а до тражених 300.000,00 динара за разлику од 150.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наружености преко досуђеног износа а до тражених 400.000,00 динара, за разлику од 200.000,00 динара, на умањење животне активности преко досуђеног износа а до тражених 700.000,00 динара, за разлику од 500.000,00 динара као и на име претрпљеног страха у износу од 300.000,00 динара, са припадајућом каматом као неоснован. Ставом четвртим изреке пресуде, обавезана је тужена да тужиоцу исплати 210.000,00 динара на име трошкова парничног поступка. Ставом петим изреке пресуде ослобођен је тужилац плаћања судских такси.

Против наведене пресуде тужилац и тужена су благовремено изјавили жалбе побијајући исту и то тужилац одлуку о трошковима поступка, из става четвртог изреке, а тужена у ставовима другом и четвртом изреке, обоје из свих законом предвиђених разлога.

Испитујући првостепену пресуду у побијајућем делу у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11, са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да су жалбе парничних странака делимично основане.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка због којих би побијана пресуда морала бити укинута.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у борбеним дејствима против непријатељских формација Републике Хрватске тешко рањен, задобио је стрелни прелом бутне кости, по ком основу му је пред Другим општинским судом у Београду, у предмету П 5608/99, досуђена накнада нематеријалне штете. Даље је, у поступку пред Првим основним судом у Београду П 61686/10, тужиоцу досуђена и накнада нематеријалне штете због погоршања здравственог стања, а након окончања ова два спора дошло је до даљег погоршања здравственог стања тужиоца и поред спроведеног лечења. Са становишта судског вештака - психијатра Тамаре Чавић Ђурић, код тужиоца

постоји посттрауматски стресни поремећај хроничног тока, који се није погоршао у односу на налаз судског вештака из 2010. године, јер након ове године није било штетних догађаја за тужиоца, односно операција које би изазвале страх као посебан вид штете. Међутим, са становишта вештака ортопеда и трауматолога Слободана Поповића, дегенеративне промене су узнапредовале, што се утврђује из извештаја лекара специјалисте од 21.2.2019. године, из којег је закључено да је погоршање настало након 2010. године. На дан прегледа тужиоца 5.5.2021. године, установљено је скраћење левог доњег ексремитета за 16 цм. Према таблицама за умањење ОЖА са ортопедстко трауматолошке стране, погоршање здравственог стања тужиоца због скраћења доњег екстремитета износи 5%. У односу на прегледе обављене од 2006. године, до дана прегледа тужиоца на дан вештачења 13.02.2023. године, дошло је до скраћења левог доњег екстремитета у дужини од 7цм. Погоршање здравственог стања огледа се у смањеној толеранцији на сва тешка физичка оптерећења и напрезања, обављање активности које захтевају принудне положаје тела, као и дуже стајање и ходање. Проценат од 82% умањења ОЖА је укупни проценат који је утврђен у поступку П 61686/10. У овом поступку утврђено је да је проценат умањења ОЖА увећан за 5%, са ортопедске стране, с тим да се укупан проценат не увећава простим сабирањем већ се по правилу узима половина од тог процента и укупно умањење ОЖА код тужиоца према налазу вештака износи 84,5%, на дан пресуђења у овом поступку. Приликом повређивања тужилац је трпео болове јаког интензитета у трајању од 15 дана. После тог период трпео је болове средњег интензитета у трајању од 90 дана. Ово је период настанка локалних реакција на месту повређивања када је дошло до притиска на нерве у повређеним регијама. После тог периода дошло је до настанка регенерације ткива и болови су прешли у болове слабог интензитета који су трајали наредних 20 месеци. Болови слабог интензитета се не могу искључити ни данас када услед дужег хода могу прећи у болове средњег интензитета. Код тужиоца као последица повређивања постоји наруженост тежег степена, које се огледа у ожиљцима у пределу леве натколенице, деформитета у пределу леве натколенице и левог стопала, скраћењу левог доњег екстремитета од 16 цм, храмању на леву ногу као и поремећеној шеми хода.

На основу наведеног, прихватајући налазе и мишљења судских вештака, ортопеда - трауматолога Слободана Поповића и Тамаре Чавић Ђурић, првостепени суд је закључио да је код тужиоца дошло до погоршања здравственог стања након правноснажно донете одлуке суда у предмету П 61689/10 од 20.9.2010. године, па је применом одредби чл.154 став 1 и 2, 158, 172 став 1, 173, 174, 200 став 1 Закона о облигационим односима, чл. 218 став 1 тачка 1 Закона о служби у оружаним снагама (“Службени лист СФРЈ” бр.7/85, 20,/89, 40/89 и 26/90, “Службени лист СРЈ” бр.31/93 и 50/93) и чл. 228 и 231 став 1 Закона о парничном поступку, оценио да је тужена по основу објективне одговорности дужна да тужиоцу накнади нематеријалну штету за претрпљене физичке болове, умањење животне активности и наруженост, јер је иста у узрочно-последичној вези са рањавањем тужиоца у борбеним дејствима против непријатељских формација Републике Хрватске. Суд је применом одредбе чл. 200 Закона о облигационим односима за претрпљене физичке болове тужиоцу досудио износ од 150.000,00 динара, за умањење животне активности износ од 200.000,00 динара и за наруженост износ од 200.000,00 динара укупно 550.000,00 динара, док је одбио захтев тужиоца за накнаду наведених видова нематеријалне штете преко досуђених износа, као превисоко постављен. Одлучујући о делу тужбеног захтева који

се односи за накнаду нематеријалне штете на име претрпљеног страха, суд је оценио да је исти неоснован из разлога што је из налаза и мишљења судског вештака Тамаре Чавић утврђено да код тужиоца након 2010. године није било штетених догађаја, нити операције које би изазвале страх као посебан вид штете. Имајући у виду да је тужилац на рочишту од 23.10.2019. године, преиначио тужбени захтев у погледу висине, суд је дозволио преиначење и одлучивао у оквиру тако постављеног захтева примењујући одредбу члана 199 став 2 ЗПП. Суд је обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, применом одредби чл. 153, 154 и 163 ЗПП, важеће АТ и ТТ у време пресуђења у укупном износу од 210.000,00 динара, а ослободио је тужиоца плаћања судских такси примењујући одредбу члана 168 став 3 Закона о парничном поступку.

Полазећи од овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, које се ни жалбеним наводима тужене не доводи у сумњу, правилно је поступио првостепени суд када је закључио да је тужена одговорна да накнади тужиоцу нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због додатног умањења животне активности и због повећаног обима наруженост, а који видови штете су у узрочно-последичној вези са његовим учешћем у ратним дејствима 1991. године, у којима је био ангажован од стране тужене. Разлоге које је за овај део одлуке дао првостепени суд, као јасне и довоље прихвата и овај суд као другостепени.

Наиме, у случају када након правноснажности пресуде којом је досуђена накнада нематеријалне штете дође до погоршања здравственог стања оштећеног без његове кривице, па због тога дође и до повећања степена умањења животне активности, неспорно је његово право на накнаду штете за душевне болове због повећаног степена умањења животне активности и других облика нематеријалне штете коју због тога трпи. С тога и овај суд сматра да тужиоцу припада право на накнаду штете због погоршања здравственог стања, које се огледа у тегобама које трпи због повећаног скраћења доњег левог екстремитета, а које је довело до додатног умањења опште животне активности, које сада укупно износи 84,5%.

Такође, код тужиоца је дошло и до повећања обима наруженост због додатног скраћења левог доњег екстремитета у дужини од 7цм, које је настало након 2010. године, а у узрочно-последичној је вези са ранијим повређивањем. Овакво повећање скраћења левог доњег екстремитета од укупно 16 цм, које несумњиво погоршава обим храмања на леву ногу као и поремећај шеме хода, па тужиоцу припада право и на накнаду за претрпљене душевне болове због додатне наруженост, која је у узрочно-последичној вези са погоршањем здравственог стања.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је суд погрешно утврдио чињенично стање, јер није ценио чињеницу да је у поступку вођеним пред Првим основним судом у Београду П 61686/2010 утврђено да је код тужиоца присутан ратни-мирнодопски инвалидитет од 100%, да су његова патолошка стања једнака телесном оштећењу војног инвалида 100% прве групе, да је неспособан за самостално обављање свих основних животних потреба и да је његова болест још тада добила облик коначног стања, те да лечење не може довести до излечења јер ће се он лечити до краја живота. Међутим, и поред чињенице да је тужиочево здравствено стање такво да ће се лечити до краја живота и да је његова болест хронична. Ови жалбени наводи тужене су без

утицаја, јер се односе на утврђење инвалидитета и неспособности тужиоца за рад, док се у овом поступку одлучује о накнади нематеријалне штете због погоршања здравственог стања тужиоца и додатног умањења опште животне активности, а не радне способности.

Међутим, основано тужена у жалби указује да је првостепени суд на утврђено чињенично стање, пропустио да правилно примени материјално право приликом одмеравања висине новчане накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повећаног степена умањења животне активности и због додатне наруженост, у смислу одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, с обзиром на то да му је за ове видове нематеријалне штете досудио превисоке износе. Ово имајући у виду да се ради о душевном болу који је суштински немерљив, а циљ новчане накнаде није успостављање ранијег стања, као код материјалне штете, већ пружање одређене сатисфакције, односно задовољења, којим ће се ублажити и потиснути бол, прибављањем неког материјалног задовољства у циљу постизања психичке равнотеже.

С тога, по налажењу овога суда, а имајући у виду све релевантне околности случаја, правична новчана накнада на име претрпљених душевних болова због повећаног степена умањења животне активности у време пресуђења износи 80.000,00 динара, а правична новчана накнада на име претрпљених душевних болова због додатне наруженост износи 70.000,00 динара, у ком делу је првостепена пресуда и потврђена. Овако досуђена накнада омогућиће тужиоцу да приушти материјална или духовна добра по избору, које иначе себи не би могао да приушти, чиме ће додатно ублажити душевне патње које трпи.

Преко досуђених износа тужбени захтев није основан, јер досуђивање у већем износу не би одговарало значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, што је значајно код одређивања висине накнаде нематеријалне штете применом чл.200 став 2 Закона о облигационим односима, о чему је суд дужан да води рачуна по службеној дужности, па је у том делу тужбени захтев одбијен као превисоко постављен.

Сходно наведеном, Апелациони суд је применом одредби чл. 390. и 394 став 1 тачка 4 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставовима првом и другом изреке ове пресуде.

Такође, погрешно је првостепени суд применио материјално право када је тужиоцу досудио накнаду на име претрпљених физичких болова. Ово с тога што у случају погоршања здравственог стања оштећеног након правноснажности пресуде којом му је досуђена накнада, он има право на накнаду за оне видове нематеријалне штете који су у узрочно последичној вези са насталим погоршањем, а не на штету коју је претрпео услед самог штетног догађаја. У конкретном случају, из изведених доказа несумњиво произлази да код тужиоца након 2010. године није било нових штетних догађаја, нити операције, а судски вештак ортопед је у датом налазу и мишљењу дао процену физичких болова које је тужилац трпео приликом повређивања и непосредно након тог периода, за које болове је већ остварио накнаду у раније вођеним поступцима. С тога је његов захтев за накнаду овог вида нематеријалне штете морао бити одбијен, као неоснован.

Из наведених разлога, Апелациони суд је применом одредбе члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

Имајући у виду преиначење пресуде у наведеном делу, као и наводе жалбе тужиоца, одлука о трошковима поступка је такође морала бити преиначена, с обзиром на то да је приликом обрачуна трошкова парничног поступка суд погрешно применио одредбе материјалног права. Тужиоцу припада право на накнаду трошкова на име заступања од стране адвоката у овом поступку и то: ,за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 13.500,00 динара, на име заступања на осам одржаних рочишта износ од по 18.000,00 динара, за заступање на два неодржана рочишта у износу од по 11.250,00 динара и на име трошкова вештачења у износу од 30.000,00 динара, што укупно чини износ од 223.500,00 динара, све одмерено према вредности предмета спора са којим је тужилац успео у парници применом важеће АТ, те је сходно одредби чл. 401 тачка 3 ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке ове пресуде.

С обзиром на незнатан успех тужиоца у другостепеном поступку, одбијен је његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, применом одредбе члана 165 ЗПП.

Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић